

**JAARBOEK
VAN HET
 EUROPEES
GENOOTSCHAP
VOOR
MUNT- EN
PENNINGKUNDE**

20
21

DE MUNTSLAG VAN BRUTUS IN HISTORISCHE CONTEXT

Manu TASSIER *

OP 29 OKTOBER 2020 bood het Londense veilinghuis *Roma Numismatics* een uitzonderlijke Romeinse *aureus* aan (zie *afb. 5*). Op de voorzijde staat de beeltenis van Brutus, een van de moordenaars van Julius Caesar, en op de keerzijde twee soldatendolken die vermoedelijk de wapens van hemzelf en een mededader Cassius voorstellen, evenals een tijdsaanduiding: EID MAR, de *iden* van maart – de dag in het jaar 44 v.Chr. waarop de samenzweerders toesloegen.

De munt werd afgehamerd op £ 2.700.000 (afgerond *ca.* € 3.158.500 aan de koers van juni 2021). Dit wordt beschouwd als het hoogste bedrag dat ooit op een veiling behaald werd voor een antieke munt. De nieuwe eigenaar diende bovenop de hamerprijs nog toeslagen te betalen, zoals de veilingkosten ten belope van 20%, en de BTW daarop. Hij of zij – de koper bleef anoniem – moest dus minstens £ 3.272.400 (*ca.* € 3.800.000) neertellen.

Het vorige record dateerde van 17 oktober 2012 en stond op naam van een gouden stater uit de Griekse stad Pantikapaion aan de Zwarte Zee, geveild door het huis *Baldwin's* in New York. De hamerprijs – die voor dit soort records als referentie wordt gebruikt – bedroeg \$ 3.250.000 (afgerond € 2.720.000). Een 'officiële' rangschikking bestaat overigens niet.

Deze verkoop van de *aureus* kreeg de nodige aandacht, binnen en buiten de numismatische wereld; de hoge prijs was daar niet vreemd aan. In het algemeen bepalen zeldzaamheid, artistieke kwaliteit en historisch belang de waarde van een munt. Het gaat hier zeer zeker om een zeldzame munt, het derde bekende exemplaar in goud van dit munttype. Daarentegen is de artistieke kwaliteit niet erg bijzonder.

Bij deze *aureus* zijn het evenwel de historische connotaties die de munt zo fascinerend – en begerenswaardig maken. Het is een iconische munt, geslagen in opdracht van Brutus – een van de beroemdste en meest omstreden figuren uit de Oudheid.

De munt katapulteert ons naar een van de scharniermomenten van de geschiedenis: de 1ste eeuw v.Chr., de overgang van de Romeinse republiek naar het keizerrijk. De stadsstaat Rome had zich door de eeuwen heen ontwikkeld tot een rijk dat zowat het hele gebied rond de Middellandse Zee omvatte. Formeel bestuurden de Senaat – een college van voornamelijk voormalige hoge magistraten – en het volk (*populus*) samen Rome ('*SPQR*'), maar de instellingen van de republiek waren niet langer aangepast aan de realiteit. De maatschappij was ontredderd, burgeroorlogen ontwrichtten de staat, legeraanvoerders streefden naar de alleenheerschappij.

* Deze bijdrage is een bewerking en een uitbreiding van een artikel verschenen in *De Standard* van 30 oktober 2020. Ik dank Nick Vaneerdewegh (KU Leuven) voor zijn behulpzaamheid bij het opstellen van dat artikel en van deze bijdrage.

Bent u geïnteresseerd in het vervolg van dit artikel?

***Neem dan contact op met het EGMP voor de aankoop
van het Jaarboek 2021***